

KANNANOTTO ETELÄ-KARJALAN HYVINVOINTIALUEEN HALLITUKSELLE LABORATORIOPALVELUIDEN LISÄÄMISESTÄ LEMILLE

Lemin hyvinvointiaseman laboratorioaikoja on vähennetty viidestä päivästä kahteen päivään. Lemin vanhus- ja vammaisneuvosto näkee palveluiden vähyyden ristiriitaisena, sillä muissa Etelä-Karjalan hyvinvointialueen kunnissa laboratoriopalveluiden saatavuus on parempi kuin Lemillä. Katsomme, että perustuslain mukainen yhdenvertaisuus ei toteudu, ja Lemin kunnan asukkaat asetetaan eri asemaan laboratoriopalveluiden saamisessa.

Ikäihmisten vaikuttamispäivillä Lemillä 26.5.2023 toivottiin myös laboratoriopalveluiden saatavuuteen parannusta. Ikäihmisten ajeluttaminen pitkiä matkoja, usein hyvin lyhytkestoisien tutkimuksen takia, ei ole oikein eikä järkevää. Potilasturvallisuusriski myös kasvaa, jos asukas ei pääse ajallaan tarvittaviin laboratoriokokeisiin. Kunnan väestö ikääntyy, mutta ikääntyneille lähipalveluiden saaminen vaikeutuu. Maaseudulla ei ole toimivaa joukkoliikennettä, taksin saaminen on haastavaa ja itse ei ole sairastuessaan kykenevä ajamaan autoa. Nämä seikat tulisi ottaa huomioon ja ymmärtää ikäihmisten hätä. Lääkäripalveluiden vähyyden lisäksi laboratoriopalveluiden vähentäminen Lemillä kahteen päivään viikossa on kohtuutonta. Pyydämme ystävällisesti vastausta laboratorion palveluiden lisäämisestä Lemillä Etelä-Karjalan hyvinvointialueen hallitukselta

LABORATORION VASTINE 7.3.24 (kannanotto vastaanotettu 4.3.24):

Lemin näytteenottomäärät ovat edellisen kahden vuoden aikana olleet seuraavat:

Lemi näytteenotot		
vuosi	2022	2023
kpl	3354	2791
nottoa/kk	279	232
vaihteluväli/kk	128-399	137-331

Näytteenoton asiakkaita oli vuonna 2022 keskimäärin 13/päivä, alimmillaan alle 5 asiakasta. Vuoden 2023 alussa kävijämäärä oli samalla tasolla, keskimäärin 14 asiakasta päivässä. Ajanvarausaste oli marraskuussa 2022 44% ja maaliskuussa 2023 alle 70%. 15.5.23 aukioloaikoja supistettiin nykyiseen 2 päivään/viikko. Päivittäinen asiakasmäärä ei tämän jälkeen kasvanut, vaan se on noin 11 asiakasta päivässä. Käytännössä kaikki näytteenotot ovat tapahtuneet ennen ja jälkeen 15.5.23 tapahtuneen muutoksen klo 12:30 mennessä.

Kesällä 2023 tarjosimme hyvinvointiaseman sulun aikana Lemille liikkuvan näytteenoton palveluna näytteenottoauton kerran viikossa. Käyttöaste tämän kuukauden aikana oli 39%. Vaikuttaisi, että hyvinvointiaseman ollessa suljettuna tarvetta näytteenotolle on entistä vähemmän.

Seuraamme ajanvarausaikojen saatavuutta viikoittain kaikkien näytteenottopisteiden osalta. Näytteenottoaikojen saatavuus on Lemillä erittäin hyvä. Vaikka näytteenottopiste on avoinna vain 2 päivää viikossa, seuraavat vapaat näytteenottoajat ovat saatavilla tyyppillisesti seuraavalle viikolle. Esim. näytteenottoaikoja tiistaina 5.3, seuraava vapaa näytteenottoaika oli tarjolla maanantaille 11.3. ja seuraava vapaa aamuaika oli keskiviikolle 13.3. Ajanvarausaste on tällä hetkellä hieman alle 100%. Kiireelliset ja päivystysasiakkaat laboratorio palvelee ilman ajanvarausta. Ajanvarausaikoja on myös mahdollista lisätä nykyisiin aukiolopäiviin, jos niiden saatavuus heikkenisi. On hyvä huomata, ettei

aamunäytteenotto enää ole useinkaan tarpeellinen, koska paastonäytteenottoa tarvitaan aiempaa harvemmin.

Edellä esitettyjen lukujen valossa on selvää, ettei Lemillä ole tarvetta kokopäiväiselle näytteenottopalvelulle kaikkina arkipäivinä. Vuonna 2023 päädyimme yhdessä hyvinvointialueen kanssa siihen, että näytteenottopalvelua tarjotaan vain tiettyinä viikonpäivinä. Vastaavalla tavalla EKHVA:n alueella myös Rautjärven laboratorion aukiolopäiviä on rajoitettu kolmeen arkipäivään viikossa johtuen vähäisestä palvelun kysynnästä. Sekä asiakkaiden että henkilökunnan kannalta on parempi harventaa palvelupäiviä kuin lyhentää päivittäistä aukioloaikaa. Tällöin asiakkaan on helpompi esim. hakea ja palauttaa näyteastioita laboratorioon. Lisäksi työntekijöiden osa-aikaisen työajan järjestäminen tai toiseen työpisteeseen siirtyminen kesken työpäivää on haasteellista.

Lemiltä on varsin lyhyt matka lähimpiin tällä hetkellä kaikkina arkipäivinä palveleviin näytteenottopisteisiin. Lähin etäisyys on Savitaipaleen tai Sammonlahden laboratorioihin, 21 km ja noin 20 minuuttia, sekä Luumäen laboratorioon 34 km ja noin 30 minuuttia. Kovinkaan paljon pidempään ei tarvitse matkustaa päästäkseen esim. Taipalsaaren, Leirin tai Etelä-Karjalan keskussairaalan laboratorioihin. Vastaavia etäisyyksiä ja matkan kestoajkoja on monin paikoin Itä- ja Länsi-Uudellamaalla sekä Etelä-Karjalassa pohjoisen suunnalla, joten Lemin asukkaita ei ole asetettu eriarvoiseen asemaan laboratoriopalvelujen saamisessa.

Lappeenrannassa 7.3.2024

Anna-Maaret Kahila

Vastuuyksikön päällikkö

HUS Diagnostiikkakeskus, Etelä-Karjalan preanalytiikka